

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Κικῆς Δημουλά

Σημεῖο Ἀναγνωρίσεως

ἄγαλμα γυναίκας μέ δεμένα χέρια

Ὅλοι σέ λένε κατευθείαν ἄγαλμα,
ἐγώ σέ προσφωνῶ γυναίκα κατευθείαν.

Στολίζεις κάποιο πάρκο.

Ἀπό μακριά ἐξαπατᾶς.

5 Θαρρεῖ κανεῖς πώς ἔχεις ἐλαφρά ἀνακαθήσει
νά θυμηθεῖς ἓνα ὠραῖο ὄνειρο πού εἶδες,
πώς παίρνεις φόρα νά τό ζήσεις.

Ἀπό κοντά ξεκαθαρίζει τό ὄνειρο:

δεμένα εἶναι πισθάγκωνα τά χέρια σου

10 μ' ἓνα σκοινί μαρμάρινο
κι ἡ στάση σου εἶναι ἡ θέλησή σου
κάτι νά σέ βοηθήσει νά ξεφύγεις
τήν ἀγωνία τοῦ αἰχμάλωτου.

Ἔτσι σέ παραγγείλανε στό γλύπτη:

15 αἰχμάλωτη.

Δέν μπορεῖς

οὔτε μιά βροχή νά ζυγίσεις στό χέρι σου,

οὔτε μιά ἐλαφριά μαργαρίτα.

Δεμένα εἶναι τά χέρια σου.

20 Καί δέν εἶν' τό μάρμαρο μόνο ὁ Ἄργος*.

---

* Ἄργος· ο πανόπτης Ἄργος, το μυθικό τέρας με τα εκατό μάτια, στον οποίο η Ἥρα εἶχε αναθέσει να κρατάει αἰχμάλωτη (δεμένη σε ἓνα δέντρο) τη μυθική Ἰώ. Αξίζει να σημειωθεί πως η Ἰώ εἶναι το μυθικό σύμβολο της κατατρεγμένης γυναίκας.

Ἄν κάτι πήγαινε ν' αλλάξει
στήν πορεία τῶν μαρμάρων,
ἄν ἄρχιζαν τ' ἀγάλματα ἀγῶνες
για ἐλευθερίες καί ισότητες,
25 ὅπως οἱ δοῦλοι,
οἱ νεκροί
καί το αἴσθημά μας,
ἐσύ θά πορευόσουνα
μές στήν κοσμογονία τῶν μαρμάρων
30 μέ δεμένα πάλι τά χέρια, αἰχμάλωτη.

Ὅλοι σέ λένε κατευθείαν ἄγαλμα,
ἐγώ σέ λέω γυναίκα ἀμέσως.
Ὅχι γιατί γυναίκα σέ παρέδωσε
στό μάρμαρο ὁ γλύπτης
35 κι ὑπόσχονται οἱ γοφοί σου
εὐγονία ἀγαλμάτων,
καλή σοδειά ἀκινησίας.
Γιά τα δεμένα χέρια σου, πού ἔχεις
ὅσους πολλούς αἰῶνες σέ γνωρίζω,
40 σέ λέω γυναίκα.

Σέ λέω γυναίκα
γιατ' εἶς' αἰχμάλωτη.

(*Τό λίγο τοῦ κόσμου*, 1971)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- A1.** Η Κική Δημουλά συχνά στην ποίησή της αφορμάται από στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου. Στο συγκεκριμένο ποίημα:
- α) ποιο εξωτερικό ερέθισμα δίνει την ποιητική αφορμή; (μονάδες 7)
  - β) πώς συνδέεται το εξωτερικό ερέθισμα με τον τίτλο του ποιήματος; (μονάδες 8)

Μονάδες 15

B1. Στους στίχους 1-19 του ποιήματος, να επισημάνετε δύο παραδείγματα ιδιαίτερης γλωσσικής τόλμης της Δημουλά και να εξηγήσετε το νόημα του καθενός με ένα σύντομο σχόλιό σας.

Μονάδες 20

B2.α) Γιατί η ποιήτρια απευθύνεται στο άγαλμα σε δεύτερο ενικό πρόσωπο; (μονάδες 10)

β) Ποιο είναι το συμβολικό περιεχόμενο που έχει ο «Άργος» στο ποίημα; (μονάδες 10)

Μονάδες 20

Γ1. Στους στίχους 41-42 του ποιήματος υπάρχει η ιδεολογική κατακλείδα «Σέ λέω γυναίκα / γιατί' εἶσ' αἰχμάλωτη». Πώς συνδέεται η αιτιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτηρισμού με το περιεχόμενο των στίχων 21-40; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε δύο παραγράφους (περίπου 180 λέξεις συνολικά).

Μονάδες 25

Δ1. Στο «Σημείο Αναγνωρίσεως», η Κική Δημουλά εμμέσως καταγγέλλει τη μακραίωνη υποταγή της γυναίκας. Ποια θέση παίρνει απέναντι σε αυτό το ζήτημα ο Τόλης Νικηφόρου στο ποίημά του «γυναίκα», που σας δίνεται πιο κάτω, και πώς ο ίδιος αντιλαμβάνεται τη σχέση του με τη γυναίκα; Για την απάντησή σας να αξιοποιήσετε στοιχεία από το συγκεκριμένο ποίημα.

γυναίκα

κάθε μικρή σου υποταγή
μειώνει τη δική μου ελευθερία
εμένα ταπεινώνει
κάθε χαμένο σου δικαίωμα
πληγώνει τη δική μου αξιοπρέπεια
κάθε παραπανίσιο σου φορτίο
έχει σε μένα ρίζες προγονικές

.....
κι όταν εσύ λιποψυχείς
εγώ είμαι ο αληθινός προδότης
στέκεσαι δίπλα μου
στο σπίτι, στη δουλειά ή στο οδόφραγμα
με τα ίδια μάτια
ελεύθερα ατενίζουμε τον ήλιο
περήφανοι
ασυμβίβαστοι
ωραίοι μέσα στα τόσα ελαττώματά μας
εμείς που η φύση έταξε σε σάρκα μία

(Από τη συλλογή του Τόλη Νικηφόρου *Το μαγικό χαλί*, 1980)

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 09.30 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ